

Od redakcji

Re-writing, ré-écriture, prze-pisywanie — to pisanie od nowa już napisanego. Dywiz w nazwie wskazuje na różnicę, którą nieuchronnie zarażone jest każde takie powtórzenie. Ta ogólna formuła odsyła oczywiście do szczególnych postaci literackiego recyklingu, twórczego pasożytowania na cudzych tekstach (nie tylko literackich): renarracji, refabularyzacji, rekonwencji, amplifikacji, kontynuacji, reinterpretacji, translacji — form apokryficznych, pastiszowych, parodyjnych. Ten rodzaj praktyk intertekstualnych ma nie tylko bardzo długą tradycję, ale jest też intensywnie obecny w różnych obiegach i przestrzeniach cyrkulacji kultury współczesnej (gdzie na przykład pojawia się pod zapożyczonymi z przestrzeni nieliterackich, nowymi nazwami: *fanfików*, *coverów*, *re-mixów* czy *pre-*, *mid-*, *para-*, *alter-*, *sequel*).

Jednakże mimo obfitości tekstów wpisujących się w formułę prze-pisywania, w refleksji badawczej poświęca im się relatywnie mało uwagi — znacznie mniej niż innym zjawiskom intertekstualnym. Stąd zaproszenie do podjęcia tej tematyki na łamach „Zagadnień Rodzajów Literackich”. Odpowiedziało na nie bardzo wielu autorów. Paradoksalnie, zaciekały nas nie tylko te artykuły, w których podjęto kwestie najbliższe wskazanej problematyce. Spośród nich wybrane zostały do tego numeru rozważania dotyczące intertekstualnych gatunków: prób nowych kategoryzacji pastiszu w odróżnieniu od parodii (P. Michałowski) i w stowarzyszeniu z nią (A. Hellich), przygodnych związków parodii z satyrą u Artura Marii Swinarskiego i Sławomira Mrożka (E. Sidoruk) i konstytutywnych — z nonsensem, w nonsensownej poezji Stanisława Barańczaka (M. Tarnogórska) oraz parodyjnych gier we wczesnej twórczości Stanisława Lema (A. Gajewska).

Równie inspirujące okazały się rozmaite wariacje na temat mniej lub bardziej swobodnie rozumianego „prze-pisywania”: dramatu (M. Leyko); tekstów i gatunków nieliterackich w *Furacjonie* (P. Pietrzak); historii literatury w literackich historiach alternatywnych (N. Lemann); narracji historycznej, archeologicznej i geograficznej w *Koncertie Wielkiej Niedźwiedzicy* Jerzego Limona (E. Konończuk); „uniwersaliów narracyjnych” w poezji Szymborskiej (J. Grądziel-Wójcik); „żywej mowy” w twórczości Mirona Białoszewskiego, Janusza Andermana i Ryszarda Schuberta (A. Karpowicz); konwencji *fantasy* i Gombrowiczowskiej koncepcji formy w *Innych pieśniach* Jacka Dukaja (B. Tokarz), a nawet zmitologizowanej Syberii (Z. Kopeć), oraz auto-prze-pisywania czy prze-pisywania siebie — w „autografiach” (M. Wolk) i w twórczości Zyty Orszyn (A. Czyżak).

Zapraszamy zatem do lektury artykułów, które na różne sposoby „przepisują” prze-pisywanie, wydobywając i problematyzując rozmaite aspekty dialogowych interakcji zachodzących w literaturze.

AGNIESZKA IZDEBSKA

DANUTA SZAJNERT